

DUNÁNTÚLI HAZÁNK

Egyesült, nemzeti, keresztény kisgazda- és földmives-párti politikai lap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pápa, Jókai Mór utca 15.
Telefonoszáma: 14.

Előfizetési árak: egész évre 80 K, féltre 40 K,
negyedévre 20 K, egy óra 8 K. Egyes szám ára 1 K.

Ideigl. felelős szerkesztő:

ZSILAVY SÁNDOR.

A Keresztény kisgazda- és földmives-szövetség
hivatalos lapja.

Megjelenik minden pénteken és vasárnap.

„Hiszek egy Istenben.
Hiszek egy hazában.
Hiszek egy Isteni örök igazságban.
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.“

Szemle.

Annyi nemszeretlem téma fekszik előttem: ... Innom kellene arról a tíz ezer vízimalomról, ami nekünk Csonka-Magyarországon megmaradt, de amelyeknek nincsen öröksük. S arról a sok, milliomos kézben levő földmalomról, amelyek vígan dolgoznak, bőven el lévén látva szénrel, hála legyen Trau Gottlob úrnak, a szénügyek mindenható kormánybiztosának. Innom a városi villanytelepről, amelyik nem bir szemet kapni, s így középületeink, iskoláink, ipari üzemünk áram nélkül maradnak, éppen most, a hosszú téli estéken. Innom kellene arról a 36.000 galíciai zsidóról, akik jól berendezett, kényelmes lakásaikból nézik Budapestet, mint fagy meg a waggokban 12.000 szegény magyar menekült.

De én ma elhatároztam, hogy mindezekről nem fogok írni. Hadd hallatszék erről a helyről már egy vigasztaló szó is: — Tegnap a kezembe került a „Kölnische Volkszeitung“ október végi száma. A napenként háromszor megjelenő német világ-lap vezető helyen foglalkozik Cseho-Szlovákiával, s igen érdekes dolgokat mond el róla. Bár a cenzura drákió szigorúsággal működik, azt már egész bizonyosan meg lehet állapítani, hogy a nevelési bölcsek és minta-diplomaták által összetakolt új ország recseg-ropog minden eresztékében a tótok redőnhezű nyomása alatt. — Boldogtalan csehek! Hazugságon épült fel egész birodalmuk. Vilsont és társait éppen azzal boldogították el, hogy a régi monarchia már összetételénél fogva is tarthatatlan, pedig az egy történelmi kifejlődés eredménye volt mégis. Mig ők, az ő Cseho-Szlovákiájuk?

— De beszéljenek maguk a számok. Cseho-szlovákiában 7 millió cseh mellett lakik 3 és fél millió német, 2 millió szlovák, 1 millió magyar és körülbelül fél millió polyák és rutén. Ők átkot kiáltottak az elnyomó magyarokra, akiknek szerintük nincs joguk, hogy uralkodjanak a szlovák s más népek felett, hiszen csak 50 százalékat tették ki az ország lakosságának. S amikor telhetetlen kapzsiságuktól vezetettve megsínálták „természet- és jogellenes országukat“, úgyanabba a hibába estek, de fokozottabb mértékben, s a magyarok gyönyörködve láthatják, hogy éppen a felszabadított (?) éhező tótok az új országnak legvadabb ellenségei.

Ma-még — írja tovább a lap — kétségkívül a csehek az urai a helyzetnek; de vajjon meddig? A katonaság meg van mérgezve a kommunizmus tanaitól, úgy, hogy tisztjeik szökösnek át előlük a katonárok, mert vallomásuk szerint nincs biztonságban életük saját legénységük miatt.

És éppen ezek miatt jönni fog rövidesen a napj! Isten haragjának a csehekre. — Hát csak hadd jöjjön! Minél elemibb erővel és minél gyorsabban, legalább be fog bizonyosodni, amit mi régen tudunk: Eből gyűlt szerdeknek kutyaal kell veszni.

TÁVIRATOK.

(Saját tudósítónktól.)

Lészavazták a szocialistákat Prágában.

Prága, nov. 13.

A cseh sajtóiroda jelentése szerint a nemzetgyűlésen a demokraták a szocialista baloldalszárny szavazatával szemben elfogadták az állami alkalmazottak anyagi helyzetének szabályozására vonatkozó javaslatot.

Áresés az amerikai piacon.

London, nov. 13.

A Reuter-ügynökség newyorki tudósítója jelenti: A textilárak itt jelentékenyen olcsóbbodtak és a nyerscukor ára is meglehetősen csökkent. Minepolisban a liszt ára tonnánként négy év után ismét 10 dollár.

Take Joanesku Szinajában.

Bukarest, nov. 13.

A Domján ügynökség jelenti: Take Joanesku Szinajába utazott, hogy a királynak jelentést tegyen útjáról. Holnap pedig a demokratapárt gyűlésén ismerteti útja eredményét.

Az antánt-megbizottak a bolgár külügyminiszternél.

Szofia, nov. 13.

(Szikratávirat a budapesti rádióállomás útján.) Az itteni angol, francia és olasz megbizottak november hó 8-án megjelentek a külügyminiszternél és kormányuk nevében a következőket közölték:

A nagykövetek párisi konferenciáján felhatalmazták a határkiigazító bizottságot, hogy az általuk valamely államnak itélt területen az illető állam katonai erővel való megszállást rendeljen el. Viszont a határkiigazító bizottság engedélye nélkül semmiféle katonai megszállást végrehajtani nem lehet. Ugyanezt köztették a belgrádi kormánnyal is, de a bizottság a döntést be sem várva, fait-accomplet teremtett Tarivrad és Vaszilegrad megszállásával.

Rend, fegyelem és engedelmisség.

Az a híres őszirózsás, vér nélküli forradalom, mely hadseregünket szétzillesztette, tönkretette, egy csapással agyonűjtötte társadalmunk épületének három hatalmas tartó oszlopát: a Rendet, Fegyelmet és az Engedelmisséget. Felszabadultak, mintegy ördögös varázstetésre az eddig lappangó, a törvények sujtó és büntető hatalma által lekötött bőségek és megkezdtek most már nyílt szemérmelenséggel pusztító munkáikat társadalmunk kebelében. Még visszagon-dolni is megdöbbenő, minő elképzelhetetlen gyorsasággal végeztek bomlasztó munkáikat a társadalom kloakájából kikerült gyalázatos mételeyek. Hetek, napok kellettek csak hozzá, hogy az erkölcsi züllöttség olyan fokára jussunk, midőn teljesedni láttuk felettünk a nagy költő mondását: „Apa fiút, fiu apát elad“.

Az őszirózsás, nemzeti jelleggel, érzéssel és színekkel megindult bomlasztó áradat hamarosan a vörös rém bálványá előtt hajította tétre az elvakított, a balgaságában megoldott és szabadjára bocsájtott féktelen tömeget. Gyalázatos, piszkos kézzel ledöntötték az erkölcs, a család szentélyének csillogó oltárát, s az elvakult fanatikusok és az agyalágyult hülyék módjára gondolkodó szobatudósok és áltársadalmi bölcselek korcs ideáit kívánták beoltani az évezredes fejlődés folytán kialakult emberi társadalomba. Úgy látszott, munkájukat siker fogja koronázni, mert hisz megszünt mindennütt a társadalom életét vezető sinpár: a rend és engedelmisség. Fegyelem! Em-lítsük-e vajjon? Ez a négy hónapon át tartott rémuralom emberei előtt egy teljesen elavult ismeretlen fogalom volt. Parancsolt mindenki, a mindenható nép-biztostól kezdve az utolsó vörösrögig, anélkül, hogy ismerték, követték volna a társas élet legelemibb kellekeit. Hála az Égnek, mert ez lett megölőjük. Jól gondolkoztak, — de a mi javunkra és okulásunkra —, úgy gondolták megverem a pástort és elszélednek a nyájnak juhái. Feldöntjük a fegyelem, rend és engedelmisség korlátjait, s a megoldott kéve

módjára széthulló társadalom önként fog ölünkbe, karjainkba hullani.

De felebredt a nemzet s megundorodva a saját testén táplált undok fekélyektől megkezdte a tisztítás, gyógyítás nagy munkáját. És folyik a hatalmas munka már majd egy esztendeje, de még máig sem sikerült odáig eljutnunk, hogy visszaplantáljuk a felzaklatott emberi lelkekbe a rend, engedelmesség és fegyelém áldásos következményeinek tudatát.

A sötétben bujkálók, a zavarosban halászók ma is folytatják még aljas aknamunkájukat, ma is arra törekszenek, hogy elleplezve, az ismeretlenség köntösébe bujva szétrobbanítsák a társadalmi rendet, megbongtásák, ahol erre csak alkalom és mód nyílik a fegyelmet s lépienyomon kigunyolják s peliengere állítsák a törvénszabta engedelmisséget.

Ezek a bujkáló kalandorok megmételeyezői a társadalomnak, megbontói a rend és fegyelmének, gyilkosai a belső békének. Ezt a lappangó, halálos kórt, ki kell irtani gyökerestül életünkéből, még pedig mi hamarabb, ha újra emberi, ha újra jobb sorshá akarunk jutni. Ez a lappangó nép és nemzetet ölj kör rohámosan és szinte észrevétlenül terjed, alkalmazkodik az idő és viszonyok változásaihoz mind addig, míg fertőző fuilánkjának legkisebb paránya is ki nincs irtva.

Nem szabad, nem lehet vissza riadni a legradikálisabb, ha kell az elrejtett eszközöktől sem. Jöjjön a bot, börtön, bitó, de méntsük meg nemzeti mi voltunk és erkölcsiségünk alapjait a rendet, engedelmisséget és fegyelmet. **D.**

Világbéke.

Hogy hova, merre vezet az emberi társadalom fejlődése, vajon ki tudná megmondani?

Csak jeleket látunk, melyekből sejteni lehet. Boldogok a nagy álmódók, akik olvasni tudnak a jelekből, akiknek képzelete bevilágít a jövő rejtélyes homályába és látnak ott örök nagy eszméket megtestesítő és megvalósulva mindig elérhetetlennek hitt ábrándokat. Egy tündérszép világot, minőt csak a mesék aranyos, csillogó színekben gazdag pompája tárhat föl. Boldogok ők, akik teljes hittel, meggyőződéssel közhathatnak nagy, szent célokért. A rövidlátók tömege gúnyosan kacag fölöttük: „Naiv ábrándozók!”

A béke nem születhet meg máról holnapra, s a nagy tömeg rámondta, hogy utópia, elérhetetlen ábránd. A nagy eszme harcosai nem vehettek azonnal diadalt a háború s a vérontások évezredek szörnyetegén, így tehát az egyszerű, hitetlen tömeg gúnyt úz fölöttük.

Pedig lehetetlen, hogy a világbéke eszméje csak egy elérhetetlen, örökké kísértő álomkép legyen. Lehetetlen, hogy az emberiség s a társadalom fejlődése meg ne hozza azt a kort, amikor nem lesz több vérontás, háború, tömeges gyilkolás. A szeretet, az emberiség, mely napról-napra nagyobb lért hódít a társadalomban, meg fogja szüntetni mindeme borzalmakat. Igaz, hogy nem fog megszűnni a lért, az érvényesülésért folytatott nagy küzdelem, de meg fog szilárdulni — ha mindjárt évezredek múltán is — az emberiség lelkében az a tudat, hogy a nyersérő, a fegyverek milliárdjaira támaszkodó hatalom nem játszhat a népek jogvitájában döntő szerepet.

Mert az a fejlődés, mely a társadalomban

már befejezést nyert, feltétlenül bekövetkezik abban a társadalomban is, melynek egyedei a nemzetek lesznek. Az az igazság, mely ma már az egyének egymáshoz való viszonyában kétségen felül áll, a nemzetek egymáshoz való viszonyában is, csak igazság marad. Ez az igazság pedig az, hogy a nyersérő, vagy fegyveres vakszerencse, nem alkalmas a népek jogi vitájának eldöntésére. Hogy ez a tétel a népek nemzetközi életében is szükségképpen be fog következni, azt a történelmi fejlődés igazolja. A legkezdetelegesebb társadalomban az egyes egyének között fölmerül jogviták elintézési módja egyedül a harc, a jog csupán az erősebb joga. Tehát itt megfordítva áll az ismert tétel: Akié a hatalom, azé a jog. Később a fejlődés, a konszolidáció meghozza a szervezett bírói hatalmat, melyet az állam lassanként kizárólagosan kötelezővé tesz. Természetesen ennek, valamint a jog megszilárdulásának első és elengedhetetlen feltétele az államhatalom, mely a jog kikényszeríthetőségét biztosítja, s a kikényszeríthetőséghez elengedhetetlen erőhatalom felett feltétlenül és kizárólagosan rendelkezik az államhatalom forrása, a nép túlnyomó többségének akarata. A jogbiztonság a túlnyomó többségnek érdeke, mely existenciáját éppen a jogrendre alapítva örökös a jog és igazság feltétlen érvényesítése felett; a jogrend megháborításában saját lételetpajzsa veszt elvezetése látva, igyekszik azt minden körülmények között biztosítani.

A nemzetközi jog sajátos helyzetet foglal el a jog különböző ágai között. Míg a többi jogszabályok érvényesítéséről az államhatalom gondoskodik, egy, a nemzetek felett álló magasabb hatalom, mely a nemzetközi jog szabályait kényszerítő erővel ruházta fel, el nem képzelhető. De a mai fejlett társadalmi élet és gazdasági élet, mely az önálló nemzeteket szorosabban fogja egymáshoz fűzni, módot fog adni a nemzetközi életben is a többségi akarat feltétlen érvényesítésének.

A földbirtokreform.

A tárgyalás negyedik napján Henzer István volt az első szónok, örömmel üdvözölte a javaslatot és indígyant tett, hogy a tiz holdas minimumot tizenöt holdra emeljék fel. Utána Pallavicini György ögróf szólalt fel és hosszabban foglalkozott Grieger Miklós legutóbbi beszédével, aki erős támadásban részesítette az arisztokráciát. Kasztot, külön osztályt emlegett. Hát kénytelen Griegernek megmondani, hogy a magyar arisztokrácia mindössze néhány száz emberből áll és ez a pár száz ember nemcsak a politikában, de társadalmi téren is szét húz.

Cserti József azt fejtegeti, hogy szükséges van a földbirtokreformra, mert ez a többtermelés előmozdítását fogja szolgálni, mint ezt Hollandia, Dánia példája mutatja, ahol nagybirtokokat egyáltalán nem ismernek.

Berki Gyula: A javaslat alkalmas arra, hogy az osztálygyűlöletet, mely a háború alatt kifejlődött, kiirtsa a közéletből. Figyelmezteti a minisztert arra, hogy a földreform javaslat végrehajtásánál még nagy veszedelmekkel fog találkozni. Ennek bizonyítására felhozza, hogy közéletünk egyik vezető embere, Ghillány, volt földművelésügyi miniszter a birtokpolitikájáról írott munkájában azt fejtegeti, hogy a földreform javaslat, kertes szolgálatokat akar jutalmazni; megbolygatja a magántulajdont, ami pedig kommunizmushoz fog vezetni.

Drexler János: A gazdasági élet megújodását várja a javaslatból. A többtermelés

szolgálatába kell állítani a földet, erre tanítani a népet, ezt fontosabbnak tartja, mint magát a javaslatot. Minden iskolának legyen 15—30 hold földje mintagazdaság céljaira. A nemzetietlen zsidóságnak nincs oka panaszkodni azért, mert visszaszorították, nem kívánhatják, hogy a munkás, becsületes magyarság vándoroljon ki miattuk.

Ruppert Rezső: Erkölcsi integritást sürget, mert csakis így várhatjuk a területi integritást. Történelmi okadatokkal bizonyítja, hogy igenis van jog a munkára és a földbirtokra. Legyen azé a föld, aki azt megműveli, így legalább biztosítva van, hogy a keresztény magyarság kezén marad és nem jut a zsidók birtokába. A vitézi telkekben egy újabb jobbágyaság szervezését látja.

A tárgyalás ötödik napján befejezték a javaslat általános vitáját.

Elsőnek Károly Scabó József szólott a javaslatához. Előadja, hogy a javaslattal halálos csapást mérnek a szociáldemokratákra. A javaslatnak jótékony hatása lesz a szaporodásra és a halálozások száma feltétlenül csökkenni fog. Az elemi oktatás reformját sürgeti és ezzel kapcsolatban az egészségügynek az elemi iskolákban való tanítását.

Schandl Károly a pártarcok beszüntetését kívánja legalább arra az időre, míg ezt az életbevágóan fontos javaslatot letárgyalják. Helytelenül az előző koronányok földbirtokpolitikáját, amikor az állam nem törődött a földdel, sem annak birtokosaival s így lett a föld kereskedelmi portéka és a bankok prédája. Biztosítani kell a magyar faj egyeduralmát ebben az országban. Statisztikai adatokkal mutatja ki, hogy a zsidóság kezén 5 millió hold föld volt a régi Magyarországon, tehát több mint a negyedrésze az összes művelés alatt álló földbirtoknak.

LEGÚJABB.

Lemondott román miniszterek.

Bukarest, nov. 13.

A Domján ügynökség jelenti: Mocseni és Tarozsa miniszterek visszaléptek.

A felsősziléziai népszavazás.

A varsói lapok megbízható forrásból arról értesítenek, hogy a nagykövetek konferenciája a felsősziléziai népszavazás határidejét 1921 február első felére tűzte ki.

Kitünő termés Amerikában.

Amszterdam, nov. 13.

A Wolff-ügynökség newyorki tudóstója szerint a mezőgazdasági hivatalos becslés az idei rizs-, burgonya- és dohánytermést páratlanul mondja az Egyesült Államok területén.

Megvádolt ir képviselő.

London, nov. 13.

Valone irországi képviselő ellen Londonban vádat nyújtottak át. A vádindítványozó olyan cselekmények elkövetésével vádolja, melyek lázadásra alkalmasak. Ilyen a nov. 7-én az Albert Hallban elmondott beszédéből azok a részletek, amelyben egyes miniszterek felakasztását vagy agyonlövését javasolta. Tekintélyes összegű biztosíték ellenében a képviselőt egy hétre kiengedték börtönéből.

Újabb halálos ítélet Erdélyben.

Nagyvárad, nov. 13.

A haditörvényszék *Gaube* Lajos, magyar hadseregbeli zászlóst, akit néhány hónappal ezelőtt halálra ítélték, a semmissítők által elrendelt újabb tárgyalás államellenes izgatás miatt ismét halálra ítélte. Ép így *Tarkovics* Simon szociáldemokrata párttitkárt, *Hravec* Sándort 20 évi kényszermunkára ítélte. Az elítéltek fellebbeztek.

HIREK.

— **Gróf Széchenyi Lászlóné akciója.** A hirtelen beköszöntött hidegtől leg többet szenvednek a szerencsétlen vaggonlakók kicsi gyermekei. Gróf Széchenyi Lászlóné, aki már eddig is számos tanujelét adta jószívűségének a szenvedő magyar gyermekek iránt, átérve most is a szenvedő vaggonlakók sanyaru sorsát, érintkezésbe lépett *Rakovszky* Istvánnal, a nemzetgyűlés elnökével aziránt, nem volna-e lehetséges a fagyoskodó kis vaggonlakókat — hacsak ideiglenesen is — a központilag fűtött országház főrendiházi szárnyában elhelyezni. Fáradozása sikerrel járt a némes grófnénak s most az Országos Gyermekevédő Liga nagy buzgalommal azon fáradozik, hogy a vaggonlakók gyermekei számára az átengedett részt minél gyorsabban lakható állapotba helyezze. Ez az akció természetesen nagy anyagi áldozattal jár és annak sikeres végrehajtása gróf Széchenyi Lászlónénak közzétehető, aki, mint ismeretes, az Országos Gyermekevédő Ligának 100.000 dollárt adományozott s ezzel mintegy félmillió vagyonhoz juttatta a Liga nemes intézményét. A főrendiházi segédhivatalok átalakítása után körülbelül 300 fagyoskodó kis gyermek jut meleg szobához, keletlen otthonhoz.

— **Vitézi telkek.** A kormányzó által az ország földbirtokosaihoz kibocsátott felhívásnak a legutóbbi időben ismét nagyon szép eredménye volt, amennyiben a következők ajánlottak fel földet a vitézi tettek jutalmazására: *Purgly* Emil (Békés m.) 41 hold, *Kecskemét* városa 200 hold, *Incze Lipót* (Bihar m.) 45 h., *Farkas László* (Pest m.) 30 h., *Fáy László* főhadnagy (Pusztamonostor) 3 h., Erdélyi *Mihály* (Tarján) 25 h., *Kövér János* (Tiszaföldvár) 27 h., *Széchenyi Viktor* gróf (Fejér m.) 15 h., *Andréanszky Béla* báró örökösei 25 h.

— **A Budapesti Hírlap jubileuma.** *Rákosi Jenő* ötvenéves írói jubileumával egyidejűleg a Budapesti Hírlap, amely *Rákosi Jenő* nevével indult meg újjára és azzal négy évtizeden át forrott össze, főnnállásának 40-ik évét töltötte be. Ebből az alkalomból a Budapesti Hírlap 40 oldalnyi terjedelemben jelent meg és a hasábjain a lap kitűnő munkatársai írták meg az újság negyvenéves múltját. A jubileumi szám, melyben a kormány-tagjai külön-külön méltatták a Budapesti Hírlap jelentőségét, szép-irodalmi közleményekben is bővelkedik. A lapot, amely mindvégig kitartott eredeti nemzeti irány mellett, a jubileum alkalmával igen sokan üdvözölték.

— **Razzia Pápán.** Mint ismeretes, a Budapesten lefolyt zavargások hatása alatt a miniszterelnök elrendelte, hogy az ország egész területén a kétes elemek ellen razzia tartandó. A rendelet értelmében f. hó 12-én este és éjjel a pápai rendőrség is razziaírt tartott E. *Simon Ferenc* rendőrfelügyelő vezetésével, aki a töle már megszokott precizitással, igazi rendőri tapintattal végezte a razziaírt, mely alkalommal több előállítás történt.

— **Tisza emléke.** Fényes keretek között ünnepelte meg a Kisfaludy-Társaság gróf Tisza István emlékét. Az ünnepélyt, melyen előkelő közönség jelent meg, *Beöthy Zsolt* nyitotta meg. Tiszát, mint Széchenyi nagy hagyományának, a politikai és művelődési eszme összekapcsolásának utolsó nagy képviselőjét ünnepelte s emlékének ápolását, mint nemzeti kötelességet állította a nemzet elé. *Angyal Dávid* felolvasta Tiszáról szóló tanulmányát, végül *Szász Károly* bemutatta *Végyvári* egy hazafias költeményét.

A pápai ev. leányegyesület ma, vasárnap délután 5 órakor tartja a gyülekezet tanácstermében szokott összejöveteli estélyeinek megnyitóját a következő műsorral: 1. „Oh mily drága név ez: Jézus!” Énekl. a leányegyesület vegyeskara. 2. Megyítő beszéd. Tartja: *Fadgyas Aladár*. 3. Hegedűn játszik: *Gáthy Ferenc*, zongorán kíséri: *Gáthy Miklós*. 4. Alkalmi beszéd. Tartja: *Mesterházy László*. 5. „Álom”. Szavalja: *Kádár Boriska*. 6. „Csillag az égen”. Énekl. a leányegyesület vegyeskara. 7. „Amanda vagy Juci”, Vigjáték 1 felvonásban. Szereplők: *Rácz Rózi*, *Barbarits Mancsi*, *Kunszt Margit*, *Szabó Ella* és *Sári*. Karvezető: *Hüttler Anna*. Estélyrendező: *Rácz Rózi*. — Belépődíj tetszés szerint.

— **Azt mondják a rossz nyelvek,** Pápán nincs villany, illetve kevés a világítás. Alaposan rációfolt (?) a villanytelep ezekre a tényekre, mert f. hó 12-én éjjel 1 órától 3 óráig több izben volt részünk villanyvilágításban. Nem tudjuk, mivel volt összefüggésben a villanytelep gavallériája, de csak örülni tudnánk, ha a szokatlan éjjeli világításból a telep szénének gyarapodására következtethetnénk.

— **A Tisza-bűnügy a polgári bíróság előtt.** Gróf Tisza István meggyilkolása ügyében a budapesti büntetőbíróság előtt folyamatban levő bűnügyben szakadatlanul folyik az eljárás és úgy a királyi ügyészégen, mint a vizsgálóbíró előtt, nemkülönben a büntető-törvényszék vádtanácsánál is úgy tervezik, hogy a főtárgyalást lehetőleg még ez évben megtartassák. *Dr. Margalits Ede* vizsgálóbíró az ügynek *Friedrich István* vonatkozó részével foglalkozik és ez a vizsgálati anyag szintén befejezés előtt áll. A bűnpörök eddig hét vádlottja van és pedig *Dobó István*, *Kéri Pál*, *Fényes László*, *Sztanykovszky Tibor*, *Vágó-Wilhelm Jenő*, *dr. Gaertner Marcel* és *Lengyel László*. Ez esetben, ha a vizsgálóbíró előtt levő *Friedrich-ügyben* a kir. ügyészégen nem ad vádiratot, hanem az eljárást megszünteti, úgy a főtárgyalásnak megmarad az a hét vádlottja. De még így is komplikációk támadhatnak amiatt, mert, mint ismeretes, a vádlottak közül *Dobó* és *Sztanykovszky* ellen a hadbíró már lefolytatta az eljárást és a két vádlottat halálra ítélte.

— **Aprópénz a fővárosban.** A főváros értesülésünk szerint 40 millió korona aprópénzt szándékozik nyomtatni, olyképen, hogy hetenként 5-5 millió koronát bocsátana piacra. A papír-aprópénzt a főváros házinyomdája készítené kétféle alakban, 20 és 40 filléres értékben. Ha a kormány a beleegyezést megadja, úgy a főváros az első ötmilliót a legrövidebb idő alatt piacra bocsátja.

— **Bulgáriában érvénybe lépett az általános munkakötelezettség.** Az általános munkakötelezettségről szóló törvény Bulgária több körzetében hatályba lépett. A főváros bizonyos kerületeinek 20—33 éves férfiakossága november 5-én megkezdte öt napra terjedő kötelező munkateljesítését a Szófia környéki utak megjavításában.

— **Eljegyzés.** *Keresztes Gyula*, kisgazda-társadalmunk agilis tagjának leányát, *Margitot* eljegyezte *Keresztes József*, a „Hangya” ker. fogy. szöv. helybeli üzletvezetője. Gratulálunk!

— **A Budapest-esztergomi hajó-járatok korlátozása.** A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási R.-T. igazgatósága közhírré teszi, hogy a szénhiányra való tekintettel folyó hó 11-től kezdve a Budapest és Esztergom közötti hajók csupán Dömösökig közlekednek. Esztergom és Szob állomások tehát fenti naptól kezdve a kisduinai hajóforgalom számára megszűntek. Az ezen járatban közlekedő gőzös Budapest—Eötvös-térről délután 2 óra 20 perckor, Dömösről pedig reggel 5 óra 20 perckor indul.

— **Cseh méltatlankodás a fókák magyar-barátságáért.** *Micsura*, a csehek teljhatalmu felvidéki minisztere, az egyházközpontokhoz leiratot intézett, melyben méltatlankodásának ad kifejezést és szemükre veti, hogy legnagyobbbbszít ellenségei a cseh köztársaságnak és különösen az egyházi és iskolai felügyelők valóságos apostolai a magyarok ügyének. Figyelmezteti őket, hogy érzületükről Prágában tudomással bírnak és hűtlen viselkedésük nem fog következmények nélkül maradni.

— **Milgen mozgóképszalag mutatható be nyilvános előadásokon.** Egyik miniszteri rendelet értelmében az ország területén nyilvános előadásokon csak olyan mozgókép mutatható be, melyet a Budapesten alapított Országos Mozcóképvizsgáló Bizottság egyetemes megvizsgált, nyilvános előadásra alkalmasnak talált és erről a belügyi közlönyben sorozatosan közzétett engedélykiratokat kiállította.

— **Gazdasági válság Erdélyben a pénz kicserélése miatt.** Erdélyben most fejezték be a pénzkicserélést, amely a gazdasági élet teljes pangását és a lakosság súlyos pénztelenségét eredményezte. Árut egyáltalán nem hoznak be, a maximális árak megszüntetése pedig csak növeli a bizonytalanságot. A legutóbbi külpolitikai események következtében a magyarság helyzete némileg enyhült. Megkönnyítették a Magyarországgal való áruforgalmat és öt napra szóló beutazási engedélyt most már nehézség nélkül adnak ki.

— **A magyar kommunistákat kitasítják Ausztria területéről.** Egyik cseh lap értesülése szerint *Böhm Vilmos*, a kommunista uralom hadügyminisztere és *Linder Béla*, a gyászosemlékű *Károlyi* kormány volt hadügyminisztere Prágába utaztak, hogy ott *Károlyi* híveivel és a pozsonyi szociáldemokrata párt-törökkel tárgyalásokat folytassanak oly célból, hogy a cseh kormányt az összes magyarországi „emigránsok” részére szolgáló internálási táborok építésére rávegyék. A gyűjtőtáborokban helyet találnának a felvidéki kommunisták és a Bécsben tartózkodó kommunisták is, akiket az osztrák keresztényszocialista kormány ki fog utasítani Ausztria területéről. *Böhm* és *Linder* „elvtársak” nagyon szeretnék, ha kommunista barátaik olyan elbánásban részesülhetnének, hogy semmi és senki nem akadályozná őket cselekvési szabadságukban és fegyverrel is ellátnák őket. A két vörös vezér felfogása szerint a cseh megszállt területen építendő baraktáborok nagyon alkalmasak lennének arra, hogy onnan nagyobb akciók kezdhessenek Magyarországgal szemben.

— **Argentína elismerte az önálló Magyarországot.** Argentína kormánya a november 29-iki dekrétumban cikkelyezte be Magyarországnak, mint önálló szuverén és független államnak elismerését.

— **Nem emelik a boritól és a hús-fogyasztási adót.** Az utóbbi időben sokat beszéltek arról, hogy a borítól- és hús-fogyasztási adókat a kormány föl fogja emelni. Mint illetékes helyről értesülünk, ennek a hírek semmi alapja nincs. A borítóladó az utolsó években állandóan emelkedik, a hús-fogyasztási adónál tapasztalható csökkenés pedig a mai különleges nehéz viszonyokkal könnyen magyarázható. Ha ezeknél az adóemelésnél bizonyos változások történnének, ez kizárólag az adók adminisztrációjára vonatkozhatik.

— **Hadirokkantak ellátása művégtagokkal.** A kormány rendeletet adott ki, a hadisérültek és hadirokkantak művégtagokkal és orthopedikus segédeszközökkel való ellátása ügyében. A rendelet szerint a hadirokkantak és hadisérültek foglalkozásuk szem előtt tartásával megfelelő művégtagokkal, illetve orthopedikus segédeszközökkel kell ellátni. A művégtagokat és orthopedikus eszközöket *ingyenesen* csak szegénységi bizonyítvánnyal rendelkező vagyontalan hadirokkantaknak, továbbá közszolgálatban álló vagyontalan hadirokkantaknak adnak, míg a többi hadirokkantak önköltségi árat fizetnek. A művégtagok és orthopedikus segédeszközök engedélyezésére vonatkozó kérelmeket a m. kir. hadigondozó hivatalhoz kell beküldeni (Budapest, VI., Vilmos császár-út 37.) A kérvény adatbejegyzését az illetékes községi előjáróság igazolja.

— **Románia kiutasítja a magyar internáltakat.** A román minisztertanács elhatározta, hogy az internálási táborokat föl-oszlatja. Azokat, akik román nőket vettek feleségül és azokat, akik az új területek csatlakozása folytán román állampolgárok lettek, elbocsátják, a magyarokat, a németeket a bolgárokat és a törököket kiutasítja, az oroszokat és ukránokat hazaszállítja.

— **Budapestre szökött egy rabló-gyilkos házaspár.** A pinkai határrendőrség táviratban értesítette a főkapitányságot, hogy az ausztriai Pingau községben dr. Valentin orvos és felesége meggyilkolták Berger Frigyes kereskedőt, a gyilkosság után pedig automobilon Budapest felé menekültek. A nyomozás megállapította, hogy a rablógyilkos házaspár tényleg keresztül utazott Budapesten és egy vendéglőben szálltak meg, de onnan a detektívek megérkezése előtt eltűntek. Kézrekerítésükre a legszelesebbkörü nyomozást megindították.

— **Antiszemita tüntetés Bécsben.** Az antiszemita szövetség a városháza nagy-sarnokában gyűlést tartott, melyen a keleti zsidók kiutasításával foglalkoztak. Amikor az egyik azt mondotta, hogyha kiutasították a dinasztát, amelynek Ausztria ezeréves kultúráját köszönhet, akkor ki kell utasítani a keleti zsidókat is, a gyűlés közönségének egy része monarchista tüntetésben tört ki. A gyűlésen egyhangulag a következő határozatot hozták: Az összes 1914. augusztus elseje óta bevándorolt galíciaiak kiutasítandók, vagy internálások kitoloncolásuk napjáig. A közép- és felsőiskolákon, valamint másutt, szükséges a numerus clausus behozatala. Valutaspekulánsoknak és árdrágítóknak börtön, súlyosabb vétségek esetén halállal való büntetése.

— **A székesfehérvári vendéglősök kávéos és italmérők ipartársulata** múlt hó 22-én tartotta rendkívüli közgyűlését. Főtárgy volt a vendéglős ipartestület megalakításának kérdése, amennyiben a kereskedelmi miniszter 53.021/21. 1920. sz. rendeletével a vendéglős ipart képzéséhez kötötte. A kérdés előkészítésével a választmányt bízták meg. Ugyancsak lépéseket fognak tenni az elsődleges iparhatóságnál a vásári alkalmi vendéglők engedélyeinek bevonatása iránt is.

— **A világ földművelőinek szervezője Budapestre jön.** Heim György dr. gazdasági titkos főtanácsos, a bajor keresztény földmivesszpart vezére november hó végén Budapestre érkezik és tárgyalásokat folytat a gazdasáradalom vezetőivel. Heim dr. a nemzetközi felforgatókkal szemben a művelt világ összes földművelőit portáik és gazdasági érdekeik védelmére egy hatalmas szövetségben akarja tömöríteni.

— **Revizió alá veszik Erdélyben az iparosok igazolványait.** Az erdélyi iparigazolványok fölvizsgálásának a bocskoros rumánok részéről kétségtelenül és a politikai célja van, hogy ezzel a hazafias magyar iparoságot munkanélküliségre kárhoztassák és kiutasíthassák őket Erdély területéről. Amint látjuk a „hős” románok mindent elkövetnek ahaj csak céljaik elérésére s ugyancsak nem riadnak vissza attól az embertelenségtől sem, hogy száz meg száz derék családot tesznek földönfutóvá. Csak folytassák kisdéd játékaikat ezek a haramiák, de jön még a kutyára dőr!

— **Véget ért a német hadiflotta szétosztása.** Svájci lapok számolnak be arról, hogy a békeszerződés tengerészeti pontozatait Németország a legpontosabban hajította végre. A német hadiflotta elpusztítása, illetve kiszolgáltatása véget ért, a kereskedelmi flotta kiszolgáltatása befejezéséhez van közel.

— **Megalakult a székesfehérvári bőrparosok termelő-szövetkezete.** A székesfehérvári bőrparosok régi vágya volt, hogy helyzetük javítására, meg a fogyasztóközönség olcsóbb cikkeivel való ellátására anyagbeszerző- és esetleg termelő-szövetkezetet alakítsanak. Meg is alakult egy ilyen, mint az IOKSz. tagja, a Budai-út 15. sz. alatt és az iparosok szép érdeklődése mellett meg is kezdte hasznos működését. Nagy segítségére volt a megalakulásnak Kováts Ferenc bőrgyáros és László Pál gépészmérnök megértő jóindulata, akik a termelt bőrmeanyiséget a közvetítés kizárásával egyenesen ehhez a szövetkezethez juttatják, miáltal annak módjában lesz tagjait ezután még olcsóbb bőrhöz juttatni, nemsokára termelő-üzemet is felállítani és így végeredményben nemcsak a bőrparosokon, hanem az egész fogyasztóközönségen segíteni, amely ilyen réven olcsóbb lábbelihez fog jutni. A példát ajánljuk helybeli iparosaink figyelmébe.

— **Szerencsétlenség.** A Debreczen melletti méshomokteleglagyár munkásai a déli órák alatt szabadtűzet raktak. Ahol a tűzet rakták, úgynevezett kukoricagránát volt a földbe elrejtve, miről a munkások természetesen mitsem tudtak. A tűztől a gránát felrobbant. A robbanás következtében egy ember meghalt és hat súlyosan megsebesült.

— **Német mérnökök a világ technikusaihoz.** Németország mérnökei a világ műszaki embereirez felhívást intéztek, melyben kifejtik, hogy az ántánt által követelt különleges szénfajták kiszolgáltatása Németország műszaki üzemeit megemléstítené. A felhívásban kéri az ántántnak erre vonatkozó felvilágosítását.

— **Tűzek a vidéken.** E hó 4-én reggel 4 óra körül Külsővát községben Deüsch Gyula bánhalmi pusztai bérlő szénakazla gyuladt ki s égett el. A kár 135.000 korona. A tűz oka még nem volt kideríthető. — E hó 5-én Bakonyszentiván község határában Pap József kőnyhóját gyújtotta fel gondtalanságból egy suhancokorban levő fiú. A kár 1000 korona.

— **Az 1920. évi házbéradó kivetési lajstroma** a veszprémi m. kir. pénzügyigazgatóságtól érvényesítve leérkezett. A lajstrom Pápa r. t. város adóhivatalánál folyó hó 14-től 22-ig közzsmlére kitétetik s az a hivatalos órák alatt mindenki által betekínthető. Esetlegesen fellebbezések a veszprémi m. kir. pénzügyigazgatósághoz címezve e hivatalnál is beadhatók.

— **Fekete csapatok a Rajna vidékén.** Svájci lapok híradása szerint a francia hadügyminisztérium előkészületeket tett arra, hogy a tavaszon visszvonja a Rajna vidékéről az összes fehér csapatokat és a megszállásra kizárólag szerccsen katonaságot alkalmaz.

Szerkesztő: Dienes Sándor.

Laptulajdonos: Zsilavy Sándor.

Pápa, 1920. Főiskolai könyvnyomda.

A Szladik János-utca 6. számú új ház

nagy kerttel, főleg gazdálkodási célokra igen alkalmas, szabadkézből eladó. Értesítés nyerhető Selinkó Manónál Rákóczi-utca 6. szám alatt.

HUSZÁR KÁLMÁN

szita, rosta, sodronyfonat készítő

Pápa, Árok-utca 8. (Fehérvári vendéglővel szemben.)

Elvállalok bármimemű liszt, vagy áttörő sziták, úgyszintén mindenféle gazdasági rosták javítását.

Elvállalom továbbá a szelelő rostákhoz való fa- vagy vaskeretű rosták javítását, bármily drótmunkát legjutányosabban elkészítek.

Új szitákat, rostákat állandóan raktáron tartok! Vidékieknek a javításokat 1 óra alatt elkészítem!

Kérem a n. é. közönség szives pártfogását.

A Bathyány-utca 34. számú ház

nagy kerttel, egy azonnal elfoglalható lakással, gazdálkodási célokra kiválóan alkalmas, szabadkézből eladó.

Bővebbentudakozásai Horváth Lajos fodrásznál Korona-u. 28.

Ventillátorok.

Dinamók.

Kapcsolótáblák.

SOMOGYI JÓZSEF

elektrotechnikai vállalata és műszaki irodája Pápa, Felső hosszú-utca 7. szám.

Villanyszereléseket, átalakításokat s mindenféle, szakmába vágó javításokat eszközölök.

Malmok, gazdaságok villanyvilágításra való berendezését azonnal végrehajtom. Költségvetéseket és rajzokat kidolgozok.

Csengők. Fűző- és fűtőkészülékek. Házitelefón.